

Svar till Danielsson om Alf Ross' paradox

Även om Sven Danielsson skriver att han och jag nog inte är "särskilt oense" (*FT* 4/08), tror jag ändå att han överskattar oenigheten mellan oss. Jag hävdade (i samma nummer) att om

(a) Du bör posta brevet eller bränna det
tillsammans med

(b) Du postar inte brevet
skall legitimera härledningen av

(c) Du bör bränna brevet,
får den tolkas i stil med

(a*) Det är inte så att du bör utföra ett av alternativen, att posta brevet eller att bränna det, framför det andra, men du bör utföra ett av dem framför alla andra alternativ.

Min tanke var då inte att dessa satser *bokstavligen* betyder detsamma. Så är uppenbarligen inte fallet, för vi kan t.ex. motsägelsefritt till (a), men inte till (a*), foga "men du bör helst posta det". Min tanke var i stället att avsaknaden av ett sådant tillägg kan göra att kommunikativa konventioner av det slag som bl.a. Paul Grice har avhandlat leder oss till att tolka (a) som (a*) därför att det här inte är uppenbart att den ena handlingen är mer önskvärd än den andra. Detta påstående är fullt förenligt med att en annan tolkning är den mest naturliga om det senare disjunktionsledet är ett annat. Huvudsaken är att vederbörande sats i denna tolkning inte med plausibilitet kan hävdas vara härledbar från

(d) Du bör posta brevet.

Så länge så är inte fallet, har vi nämligen ingen paradox. Och det var huvudpoängen med min artikel: att uttrycka förundran över att så många deontiska logiker sett en paradox, där vardagsspråket tycks så oparadoxalt. – Danielsson invänder nu att tolkningsmodellen (a*) inte är rimlig för

(e) Du bör posta brevet eller meddela att du inte gjort det.

Jag håller med om att det är naturligare att tolka alternativen i (e) som rangordade än som sidoordnade, eftersom att meddela att man inte har postat brevet normalt är något man bör göra endast om man har uraktlåtitt att posta det. Som sagt, till en disjunktion som (e) kan vi motsägelsefritt föga ”men du bör helst posta det”, och kontexten kan medföra att mottagare gör ett sådant tillägg där det explicit saknas. Danielsson föreslår att (e) då betyder

(e*) Du bör, om du inte postar brevet, meddela att du inte gjort det.

Denna sats säger emellertid inte något om att du bör posta brevet. Det gör däremot

(e**) Du bör posta brevet, men om du (till äventyrs) inte gör detta, bör du (åtminstone) meddela att du inte gjort det.

Därför föreslår jag att (e) snarast är likabetydande med (e**). Men oavsett om vi tolkar (e) som (e*) eller (e**), är det uppenbart att (e) inte följer ur (d) och att vi således inte har någon tillstympelse till paradox. (Ett parallellt resonemang kan föras beträffande Danielssons andra exempel ”Du bör leva laglydigt eller straffas”).

Jag inskränkte mig till att diskutera det klassiska exemplet av Alf Ross' paradox och föreslog en ”griceanskt” baserad analys som eliminerar skenet av paradox. Det är osannolikt att en sådan analys kan generaliseras till att gälla alla exempel på disjunktiva ”bör”-satser. Mer sannolikt är att kontexten ibland gör det naturligt att till en disjunktion lägga ”du bör helst göra det förra” snarare än ”det är inte så att du bör göra det ena snarare än det andra”. (Vid sidan av dessa finns ett tredje möjligt tillägg ”du bör göra ettdera, men det är ospecificerat vilket”, vilket jag i min ursprungsuppsats menade ger en tolkning av (a) som gör den härledbar från (d).) Men oavsett vilket av de två (förstnämnda) tilläggen som är det mest rimliga, erhålls som framgått en analys som effektivt eliminerar varje sken av paradox.